

Державна податкова служба України розглянула звернення щодо визначення офіційного курсу Національного банку України за яким здійснюється перерахування в національну валюту вартості послуг, оплачених нерезиденту в іноземній валюті авансом, для цілей нарахування податкових зобов'язань з ПДВ за операцією нерезидента з постачання послуг резиденту, місцем постачання яких визначено митну територію України, та у межах компетенції, керуючись статтею 52 розділу II Податкового кодексу України (далі – ПКУ), повідомляє.

У зверненні Підприємством порушується питання щодо визначення офіційного курсу Національного Банку України за яким здійснюється перерахування в національну валюту вартості послуг, оплачених нерезиденту в іноземній валюті авансом, для цілей нарахування податкових зобов'язань з ПДВ, якщо платіжне доручення на перерахування валютних коштів нерезиденту авансом було надано Підприємством у свій обслуговуючий банк в одну дату, і цією ж датою банк списав кошти з поточного рахунка підприємства на свій кореспондентський рахунок, що підтверджується випискою банку, а згідно з датою валютування, вказаною у цьому платіжному дорученні, банк фактично перерахував валютні кошти нерезиденту пізнішою датою.

Загальні засади функціонування платіжних систем і систем розрахунків в Україні, поняття та порядок проведення переказу коштів у межах України регулюються Законом України від 5 квітня 2001 року № 2346-III «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» (далі – Закон № 2346).

Дата валютування – це зазначена платником у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки дата, починаючи з якої кошти, переказані платником отримувачу, переходять у власність отримувача. До настання дати валютування сума переказу обліковується в обслуговуючих отримувача банку або в установі - учасників платіжної системи (пункт 1.3 статті 1 Закону № 2346).

Порядок застосування дати валютування для банків встановлюється нормативно-правовими актами Національного банку України.

Сума переказу, що обліковується в банку, який обслуговує отримувача, до настання дати валютування не може бути об'єктом примусового списання, що застосовується до отримувача (пункт 22.11 статті 22 Закону № 2346).

Ініціатор до настання дати валютування може відкликати кошти, які до зарахування їх на рахунок отримувача або видачі в готівковій формі обліковуються в банку, що обслуговує отримувача (пункт 23.4 статті 23 Закону № 2346).

Загальний порядок завершення переказу встановлено статтею 30 Закону № 2346.

Переказ вважається завершеним з моменту зарахування суми переказу на рахунок отримувача або її видачі йому в готівковій формі.

Банк отримувача в разі надходження суми переказу протягом операційного дня зобов'язаний її зарахувати на рахунок отримувача або виплатити йому в

готівковій формі в той самий день або в день (дата валютування), зазначений платником у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки.

Загальні правила, види і стандарти розрахунків клієнтів банків та банків у грошовій одиниці України на території України, що здійснюються за участю банків встановлено Інструкцією про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженою постановою Правління Національного банку України від 21.01.2004 № 22, зареєстрованою у Міністерстві юстиції України 29.03.2004 за № 377/8976 (далі – Інструкція № 22).

Згідно з положеннями пункту 2.5 Глави 2 Інструкції № 22 реквізит «дата валютування» не є обов'язковим реквізитом розрахункового документа.

Відповідно до пунктів 3.2 і 3.33 Глави 3 Інструкції № 22 платник має право зазначати в платіжному дорученні дату валютування, яка не може бути пізніше 10 календарних днів після складання платіжного доручення.

Банк платника не приймає платіжного доручення, якщо дата валютування визначена пізніше 10 календарних днів після складання платіжного доручення.

Банк отримувача до настання дати валютування, що зазначена в електронному розрахунковому документі, зараховує переказані кошти на відповідний рахунок і не пізніше наступного робочого дня згідно з порядком, передбаченим у договорі, повідомляє отримувача про надходження на його адресу коштів та дату їх валютування.

Банк, що обслуговує отримувача, зобов'язаний зарахувати кошти на рахунок отримувача на початок операційного дня, який визначений датою валютування.

Якщо дата валютування припадає на неробочий день, то банк отримувача зараховує кошти на його рахунок на початок першого робочого дня, наступного за днем, який визначений датою валютування.

Операцію з перерахування коштів з відповідного рахунку на рахунок отримувача банк отримувача оформляє меморіальним ордером, у реквізиті «Призначення платежу» якого зазначає номер і дату електронного розрахункового документа, а також повторює текст реквізиту «Призначення платежу» цього електронного розрахункового документа.

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулюються нормами ПКУ (пункт 1.1 статті 1 розділу I ПКУ).

Правові основи оподаткування ПДВ встановлено розділом V та підрозділом 2 розділу XX ПКУ.

Згідно з підпунктами «а» і «б» пункту 185.1 статті 185 розділу V ПКУ об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких відповідно до статті 186 розділу V ПКУ розташоване на митній території України.

Правила визначення бази оподаткування ПДВ встановлено статтями 188-192 розділу V ПКУ.

Згідно з пунктом 190.2 статті 190 розділу V ПКУ для послуг, які постачаються нерезидентами на митній території України, базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість таких послуг з урахуванням податків та зборів, за винятком податку на додану вартість, що включаються до

ціни постачання відповідно до законодавства. Визначена вартість перераховується в національну валюту за валютним (обмінним) курсом Національного банку України на дату виникнення податкових зобов'язань. У разі отримання послуг від нерезидентів без їх оплати база оподаткування визначається, виходячи із звичайних цін на такі послуги без урахування податку.

Правила формування податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ та складання податкових накладних і реєстрації їх в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) регулюються статтями 187, 198 і 201 розділу V ПКУ.

Згідно з пунктом 187.8 статті 187 розділу V ПКУ датою виникнення податкових зобов'язань за операціями з постачання послуг нерезидентами, місцем надання яких є митна територія України, є дата списання коштів з банківського рахунка платника податку в оплату послуг або дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг нерезидентом, залежно від того, яка з подій відбулася раніше.

Особливості оподаткування ПДВ послуг, що постачаються нерезидентами, місце постачання яких розташоване на митній території України, визначено у статтях 180 і 208 розділу V ПКУ.

Згідно з пунктом 180.2 статті 180 розділу V ПКУ особою, відповідальною за нарахування та сплату податку до бюджету у разі постачання послуг нерезидентами, у тому числі їх постійними представництвами, не зареєстрованими як платники податку, якщо місце постачання послуг розташоване на митній території України, є отримувач послуг.

Відповідно до пункту 208.2 статті 208 розділу V ПКУ отримувач послуг, що постачаються нерезидентами, місце постачання яких розташоване на митній території України, нараховує податок за основною ставкою податку на базу оподаткування, визначену згідно з пунктом 190.2 статті 190 розділу V ПКУ.

При цьому отримувач послуг - платник податку у порядку, визначеному статтею 201 розділу V ПКУ, складає податкову накладну із зазначенням суми нарахованого ним податку, яка є підставою для віднесення сум податку до податкового кредиту у встановленому порядку.

Така податкова накладна підлягає обов'язковій реєстрації в ЄРПН.

Якщо отримувача послуг зареєстровано як платника податку, сума нарахованого податку включається до складу податкових зобов'язань податкової декларації з ПДВ за відповідний звітний період (пункт 208.3 статті 208 розділу V ПКУ).

Враховуючи викладене та виходячи із аналізу ПКУ і вказаних вище нормативно-правових актів, опису питання і фактичних обставин, наявних у зверненні, при здійсненні нерезидентом операції з постачання послуг платнику податку (резиденту-отримувачу), місцем постачання яких відповідно до статті 186 розділу V ПКУ визначено митну територію України, датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ є дата списання коштів з банківського рахунка платника податку (резидента-отримувача) в оплату таких послуг, незалежно від фактичної дати отримання коштів нерезидентом.

Щодо визначення офіційного курсу Національного банку України, за яким здійснюється перерахування в національну валюту вартості зазначених у зверненні послуг, оплачених нерезиденту в іноземній валюті авансом, ДПС рекомендує звернутися до Національного банку України.

Згідно з нормами чинного законодавства платники податку зобов'язані самостійно декларувати свої податкові зобов'язання та визначати сутність і відповідність здійснюваних ними операцій тим, які перераховані ПКУ.

Податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію (пункт 52.2 статті 52 розділу II ПКУ).